

EESTI PÄEVA- LEHT

ESTNISKI DAGBLADET

Kolmapäeval, 15. septembril 1971

Nr. 73 (3658)

13. aasiakäik

Hrushtshov suri Stalini pärija Agressiooni jätkaja

Laupäeval suri 77 aasta vanuses oma Moskva lähedases kodus N. Ljudo endine diktaator Nikita Hrushtshov. Surma põhjustas südamerabandus. Eksdiktaator toimetati sanitaarautos Kremli haiglasse, kus vaid võidi konstateerida surma. Hrushtshovi ei maeta niimetatud "aukohale" Kremli müüri, kuhu on paigutatud mitmele teiste punategelaste püramid, eesotsas Stalini. Hrushtshovi matusepaik on hoopis ette nähtud püha Neitsi kloostrikalmistul, mida loetakse peale Kremli müüri samuti "eksklusivseks kohaks".

Pärast Hrushtshovi kukutamist 13. oktoobril 1964 elas ta uute võimurite armust suhteliselt vaikset pensionäriolu oma maakodus Moskva lähedal. Vahetevahel lasti teda ka hülata avalikkuse ees, peaaegu ainult siis, kui tegemist oli mitmesuguste "valimistega".

Viimne "sensatsioon", millesse Hrushtshovi nimi oli seotud, tekkis mõni aeg tagasi seoses tema mälestuste väljaandmisega. Need publitsistlik lüües, kusjuures kõneldi manu-

skripti väljasmugeldamisest ühele ameerika kirjastusele. Memuaaride ehtsuses on aga kaheldud ja oletatud, et tegemist on KGB osava võltsinguga.

Hrushtshov, kes oli oma nooruses samahästi kui analfabeet, tüüsis pärast "revoluutsijat" kiiresti partei karriiiriredellil ja kujunes juba 30-ndatel aastatel üheks Stalini poolt soositumaks isikuks.

Seega oli ta ka loomulikult teadlik ja ka kaasaaitaja Stalini poolt teostatud mass- ja rahvamõrvides, väljapuhastustes jne. Muidugi aplodeeris ta koos Stalini ka vägivaldale Balti riikide kallal ja tunnistas Baltikumi okupeerimise igati heaks. Nii aastal 1940 kui ka hiljem, kui ta

ise Stalini koha N. Ljudo diktaatori-na üle võttis.

Pärast Jossif Stalini surma 1953 manööverdas Hrushtshov end kiiresti ja osavalt võimu absoluutsesse tippu. Seejuures likvideeriti mahakskmiste läbi ta ägedaim ja ohtlikem vastane Berija, küüditati vähem silmapaistvatele kohtadele Kaug-Ida rajoonides Malenkov ja Molotov, vallandati kõrgemad sõjaväelased jne. Mis tegelikult küllisid taga sündis, ei tea keegi, kuid kindel on see, et võimuvahetus nõudis elusid ja verd.

Kuulsaimaks sai Hrushtshov N. Ljudo järg. lhk. 8

Võrulased tshuudi höimu järeltulejad Uusi uurimistulemusi

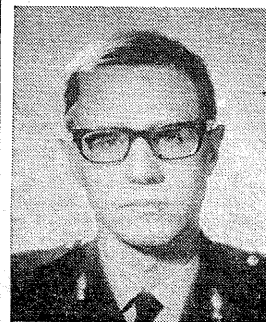
Kas olid tshuudid üldnimetuseks venelastele liinumeresoomlaste ja ka eestlaste kohta (näit. Peipsi on venelastele olnud Tshudekoje Ozero, Tshuudi järv) või olid tshuudid koguni üks soomeugri erihõimusi? Küsimus on teadlasi huvitanud ja näit. prof. Uluots ja tema õpilane dr. Arens on oma õigusajaloostes uurinud arheoloogilisest vaatevinklist sealse teadlane S. Laul ja jõudnud kiibaste uurimisel samale tulemusele.

S. Lauli uurimistulemustest võib tuletada, et tshuudide otseseks järeltulejaks on Kagu-Eestis Võru murret kõnelev elanikkond.

Ta lükkab ümber varasemate vene uurijate arvamise, et Pihkva piirkonna küübaste küundajajaks oleksid olnud slaavi hõimud krivitshid ja identifitseerib neid kalmeid oma tüübi kalmedega.

Järelikult võisid asuval asuda soomesugu tshuudid.

Vaata artiklit lhk. 8.

Kapten, KS dipl. Aarne Tiitus

Eestlane sõjakooli juhataja

Rootsi armee kaadriohvitserina teeniv Aarne Tiitus, 33, on määratud Jõnköpingi Suurtükiväe Aspirantidekooli juhatajaks.

Aarne Tiitus, kalanduseriteadlase Bernhard Tiituse poeg, lõpetas Stockholmis Eesti Gümnaasiumi aastal 1957, õppis alul Stockholmis ülikoolis ja valides siis sõjameheks, tegi läbi rootsi sõjakooli ja Kõrgema Sõjakooli (Militära Högskolan), millest ta lõpetas staabi- ja väljaõppe liinil mõõdund kuul. 27. augustil. Akadeemiliselt kuulub korp. Rotallasse.

Stalini ajal: SOOME KEEL VENE KIRJAS KARJALASILE

Sulo Huovinen, Põhjala ühingu sekretär, on külastanud Nõukogude Karjalat ja avaldab oma muljeid Dagens Nyheteris, muu hulgas käsitledes keele küsimust alal, kus venelased on pidevalt sisse imunud ja endise soomelise rahvastiku "uputanud" venelusse. "Praegu on kaksikeelsus veel ainult sümbolise ilmega," konstateerib Huovinen.

Autor jutustab, et Nõukogude Karjala autonoomsuse loomisest näis, et soome keel ja soomlased võivad edasi

Joobnud nooruk sõitis 3 surnuks

NEW YORK (VES) — Kolm ameerika noort said surma ja üks elukardetavalt vigastada Lakevoodi lähedal maanteel, kui 25-aastane eesti nooruk Viljo Polkarpus nende autoga kokku pörkas. Polkarpus ise sai kergemalt vigastada, kaotades mõned hambad. Ta oli autos üksinda. Ametivõimud süüdistavad Polkarpust viinastunud olekus autojuhtimises.

Ta oli õigel ajal tulnud just Chicago Eesti Maja lähedal asuvast restoranist — kell näitas pisut üle südaöö.

Ta ei jõudnud kuigi kaugele, kui õnnetus juhtus. Politsei konstateeris, et Polkarpuse autol kummid on liibedaks kulunud, ega vasta nõuetele — auto oli inspekteerimata.

Õnnetusel said surma üks 16 ja teine 21-aastane noormees ja 14-aastane tütarlaps, kuna teine, 13-aastane tütarlaps sai elukardetavalt vigastusi.

elada ja a. 1925 olid koolid suuremalt osalt soomekeelsed. Kolmekümne aastate keskpaiga aga otsustas Stalin alustada venestamisega sundabinõudega.

Soome keel keelati kui "kapitalistlik jäänus" koolides ja neis hakati õpetama karjala dialekti, millele kirjakeel tehti vene kirilli tähestikus.

Samasaegselt toimusid massküüditamised ja Soome Venemaale emigreerunud kommunistid likvideeriti. 1938 oli lõppenud täielikult soomekeelse kirjanduse avaldamine.

Katse vene kirjaiga õpetada karjala keelt, nurjus ja kui pärast Talvesõda asutati Karjala liiduvaldriik, siis lubati koolides jälle õpetada soome keeles.

Teise maailmasõja ajal kahtlustati soome keelseid elanikke pidevalt spionaazhis ja hirmuga kõnelesid nad väljaspool kodusid vene keelt. Samal ajal tuli venelasi üha rohkem sisse ja a. 1956 võeti ära liiduvaldriigi staatus, asendades selle n.n. autonoomse vabariigi omaga. Kuna venelased olid nüüd enamuses kadus koolidest soomekeelse õpetus.

Seoses praeguse "sõprusega" Soomega, on Kremli kuuekümnendate aastate algusest peale lubanud jälle õpetada soome keelt koolides vabatahtliku alusel. Võimalusi kasutavat paarikümend kooli Põhja-Karjalas, samuti Petrozavodskis Järg. lhk. 8

Neli eesti jõukangelast

Seoses Tallinna reaalkooli 90-aasta juubeliga avati hiljuti mälestusmärk kooli endisele kuulsale õpilasele, legendaarsele maadleja Georg Lurichile. Mälestusmärk Lurichi elusuuruse pronksreljeefiga on paigutatud Reaalkooli ünepoolse sissekäigu kõrvale, spordivälja-

kut piirava müüri nurgale vastu end. Eesti Panga hoone.

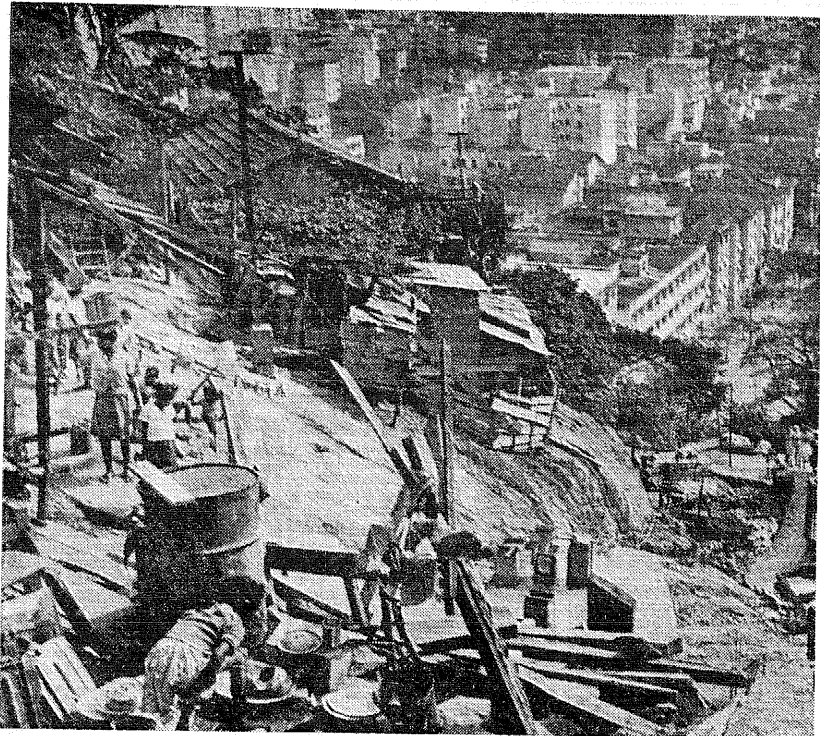
Mälestusmärgi avamisele oli tulnud arvukalt tallinlasi. Avajaks oli maadluskuulsus ja mitmekordne maailmameister Johannes Kotkas, kuna endiste realistide nimel kõneles Raimond Isok. Avamisel viibis paljuid maadlusveterane, nende hulgas peale Kotkase veel end.

maailmameistrid Kristjan Palusalu (Berliini olümpiadil kaks kuldmedalit 1936) ja August Englas. Mälestusmärgil on järgmine tekst:

"Eesti maadluspordi rajaja, mitmekordne maailmameister Georg Lurich — 22.4.1876 — 22.1.1920 õppis end. Tallinna Reaalkoolis aastail 1887 kuni 1894".

Georg Lurichi mälestusmärgi ees selle avamisel seisid kolm eesti maadlusmaailmameistrit — Johannes Kotkas, Kristjan Palusalu ja August Englas. Seega on pildil neli kuulsust, kuigi erinevatest aegadest.

"Tagahoovimiljöö" Rio de Janeiro mäekülgedel on likvideerimises.

Brasiilia võitleb vaesuse ja kirjaoskamatuse vastu

SAO PAULO (VES) — Brasiiliat on juba aastate kestel peetud Lääne-Ameerika savijalgadel kõrvaks hiiglasel. Kuigi Brasiilia on põhiliselt rikas maa, pole eelmistel valitsustel õnnestunud majanduslikku olukorda stabiliseerida ning vajalikke sotsiaalseid reforme rakendada, mis tagaksid varade õiglasema jaotamise kõikide ühiskonnakihtide vahel. Viimasel ajal on saavutatud siiski terve rida märkimisväärsi edusamme, kuna praegusel valitsusel on õnnestunud inflatsiooni pidurdada, eksporti suurendada ja uusi üheshitusprogramme rakendada.

Brasiillased on alati nimetanud oma maad "homse maaks", kus kõik lootused on rajatud tulevikule, kuid kummalsel kombel ei ole need lootused kunagi täitunud ning oodatud progress on jäanud tulemata.

Praegu võimul olevad sõjamehed ja tehnokraadid on siiski veendunud, et see "homme" on nüüd uues ees kui juhtkond ja rahvas suudavad kiini pidada üksikasjaliselt väljatöötatud plaanidest ja suurejoonelistest programmidest.

Brasiilia juhtkond taotleb praegu kahte suuremat eesmärki — viia Brasiilia sajandi vahetuseks industrialiseeritud ja väljaarendatud maa-de hulk ning ühendada kogu Brasiilia elanikkond üheks majanduslikuks ja sotsiaalseks tervikuks. Asjatundjad on veendunud, et esimest eesmärki on võimalik saavutada — kuid ainult sel juhul, kui teine eesmärk on enne saavutatud.

Brasiilia majanduselu on teinud viimaste aastate jooksul märkimisväärsed edusamme, kuna majanduselu üldine kasv oli mõõdund aastal 3 protsenti — see on üks kõrgemaid kogu maailmas.

Riik ei saa oma välisvaluutat mitte ainult kohvist nagu endistel aegadel, vaid Brasiilia on välja arendanud oma tugev tööstus, mille saadusi eksporditakse paljudesse riikidesse.

Tööstuse väljaarendamise tulemusena on Brasiiliasse hakanud voolama väliskapitali, mille tulemusena kerkib üha uusi vabrikuid.

Majanduselu arengu tulemusena on Brasiilias hakanud järjekindlalt suurenenema keskklass, peamiselt Rio de Janeiro ja Sao Paulo suurlinnades. Kuna sellel keskklassil on rohkem raha, siis suureneb tarbimine pidevalt ja linnatünavatele ja maanteedele ilmub üha suurem arvul autot. Kuid kõige selle edu kõrval on Brasiilias elul ka oma teine pool, mis teeb kindral Emílio Médici

valitsusele palju peavalu ja mida kiini naelutas ka president ise, kui ta hiljuti märkis: "Meie majanduselu teeb suuri edusamme, kuid suurem osa meie rahvast elab halvasti!"

Vaatamata paljudele edusammudele on Brasiilia suuremaks nõrkuseks asjaolu, et rikkusd on jaotatud väga ebaühtlaselt ning mõned eksperdid on isegi arvanud, et vaesed jäävad üha vaesemaks ning rikkad muutuvad rikkamaks. Isegi uued vabrikud ei suuda absorbeerida kõiki töötuid ja viimaste statistiliste andmete järele on Sao Paulos 44 protsenti kõigist töövõimelistest meestest ja naistest töötud.

Tervishoiudik hoolekannet on niivõrd madalal tasemel, et igast tuhandest lapsest sureb 60 sündimisel ning pooltel Sao Paulo elanikel puuduvad kõige algelisemad sanitaarvahendid.

Eeltoodud liias tuleb arvestada sellega, et üks igast kolmest Brasiilia elanikust on kirjaoskamatust, see tähendab kogusummas 26 kuni 30 miljonit inimest. Neile lisanduvad veel miljonid sellised inimesed, kes on võimalised veidi lugema ja oma nime kirjutama, kuid sellest kaugemale nende võimed ei ulatu.

Kindral Médici valitsus on pühendanud oma tähelepanu eriti maa vaesematele piirkondadele ja sealse elanikkonna elujärje parandamisele. Eriti suured projektid on teoksil Brasiilia kirdeosas, kus elab viiesatsetingimuse ligemale 30 miljonit inimest. Siia on investeeritud arviisilist ja valitsuse programme alusel viimase kümne aasta jooksul ligemale 1 miljard dollarit, mis ei ole seni andnud loodetud tulemusi.

Aastane sissetulek keskmiselt iga elaniku kohta on tõusnud viimase kolme aasta jooksul 133 dollarilt 190 dollarile, kuid see on siiski niivõrd väike summa, et see piirkond on jäinud kõige vaesemaks Lääne-Ameerikas ja kannab "Brasiilia

India" nimetust.

Investeeringute tulemusena on kerkinud Kirde-Brasiiliasse uusi vabrikuid, millede töölised elavad Brasiilia elustandardid kohaselt hästi, kuid töötud elavad viletsates hutsikeses ning nende lapsed käivad ringi paljajalu ja nürudes. Paljud on isegi näljas ning naised käivad pidevalt jõukamalt elavate inimeste uste taga toitu kerjama. Olukorra parandamiseks kavatakse sellesse piirkonda juhtida uusi tootlusmasinaid ja teostada maareformi, et rakendada töötuid põllumajandusse. Paljud eksperdid siiski kahtlevad selles ning on jõudnud arvamisele, et kirde Brasiilia vaesed perikonnad tuleksid juhtida maa rikkamatele aladele. Kuna neil on paremad elamis- ja töötamistingimused.

Ka valitsus on sellest ideest kiini haaranud ning käesoleval ja tuleval aastal tahetakse 15 000 perekonda ümber asustada Mato Grosso piirkonda.

Nende piirkondade väljaarendamiseks ning vajaliku teedevõrgu loomiseks on valitsus reserveerinud 500 miljonit dollarit.

Kuid kõrvuti majanduslikkude eeltingimuste loomisega on alustatud ka energilist võitlust kirjaoskamatus vastu. Valitsus annab kogukondadele õpperaamatuid ja teisi õppevahendeid, koordineerides samal ajal ühtlasi ka õppeprogramme kuna kohalikele võimudele hooliks jääks vajalikkude ruumide ja õpetajate muu retsemine. Kirjaoskamatus vastu võitlemise kampaania esimese kuue kuue jooksul lõpetas pool miljonit brasiillast lugemise ja kirjutamise kursuse. Praegu võtab õppetegevusest osa jällegi pool miljonit kursust last ning 1972. aastal tahetakse nende arv viia kahe miljonile kursustale.

Samal ajal kursuste korraldamisi

Siber-Euroopa pipeline pikim maailmas

Nii Venemaal kui Tšehhoslovakkias on praegu käsil maailma ulatuslikema pipeline-süsteemi ehitamine. See on Nõukogude Liidu gaasitorustik, mis ulatub Lääne-Siberist kuni Lääne-Euroopani. Selle torustiku kaudu juhitakse juba 1973 Siberi maagaas Lääne- ja Kesk-Euroopasse.

Kui see pipeline-süsteem 1970. aastate lõpul täielikuna valmib, siis ulatub ta kogupikkus üle 5000 kilomeetri. Ka selle pipelinesüsteemi torude läbimõõt (kuni 2,50 meetrit) ületab kõik praegu töötavad pipeline-süsteemid. Näiteks on USA "Big Inch" torude läbimõõt ainult 6,62 meetrit.

Nõukogude Liidu pipeline-süsteem peab andma 1980 Kesk- ja Lääne-Euroopale 20 miljardit kuupmeetrit maagaasi aastas. Torud saab Nõukogude Liit Austriast, Itaaliast, Lääne- ja Ida-Saksamaalt, samuti ka kõik vajalikud masinad ja seadmed. Materjalide eest tasub Moskva gaasimüügi korras.

Kokkulepped näitavad, et Austria ostab aastail 1970–1990 Venemaalt iga aasta 1,5 miljardit kuupmeetrit Siberi maagaasi. Lääne-Saksamaa ostab 20 aasta jooksul 55 ja Itaalia 120 miljardit kuupmeetrit Siberi gaasi. Kokkuleppe selleks praegu küll veel puudub, kuid selle sõlmimine toimub juba lähemal ajal. Ka Jugoslaavia soovib osta iga aasta kuni 500 miljonit kuupmeetrit vene gaasi, kuid nõuab, et selle pipeline-süsteemi Tšehhoslovakkia-Itaalia haru kulgeks läbi Ungari ja Jugoslaavia. See on põue, mida Moskva näiliselt ei aktsepteeri.

Kui suures koguses Ida-Saksamaa ostab siberi maagaasi, ei ole teada. Esialgselt annab Moskva kõigile Kesk- ja Lääne-Euroopa riikidele kokku 17 miljardit kuupmeetrit gaasi aastas. Kui kapatsiteet ulatub 30 miljardi kuupmeetri aastas, kavatakse Lääne-Saksamaa ostab siberi maagaasi.

sega, laiendatakse pidevalt koollivõrku ja ehitatakse uusi koolimaju, kusjuures erilist rõhku pannakse keskkoolide rajamisele.

Valitsusele suureks mureks on ka elanikkonnale peavarju muretsimine, kuna suur osa inimestest elab räpasest eeslinnades hutsikeses, kus puudub isegi joodav vesi. Valitsuse teotus on ehitatud 1964. aastast saadik 600 000 elumaja ühikult ning järgmise kahe aasta jooksul kavatakse veelgi juurde ehitada 650 000 ühikut.

Rio de Janeiro's on linna ümbruskonnas asuvat mäekülgedel lamutatud endised onnid ning elanikud on paigutatud elama uutesse korterimajadesse.

Eeltoodud faktid näitavad, et praegune valitsus teeb suuri pingutusi Brasiilia arendamiseks majanduslikult oltsvaks tööstusriigiks, millega ligemale kaks kolmandikku praegusest elanikkonnast, kes elavad väljastpool praegust majandussüsteemi, suletakse kokku ühise majandussüsteemiga. Kuidas see õnnestub, seda peab näitama tulevik.

ei ole teada. Esialgselt annab Moskva kõigile Kesk- ja Lääne-Euroopa riikidele kokku 17 miljardit kuupmeetrit gaasi aastas. Kui kapatsiteet ulatub 30 miljardi kuupmeetri aastas, kavatakse Lääne-Saksamaa osta Venemaalt iga aasta 6,75 miljardit kuupmeetrit gaasi. Ametliku gaasitorustiku esineb Essen's tegutsev Ruhr-gaas AG. Gaasi vastu müüb Lääne-Saksamaa Nõukogude Liidule oma suuri terastorusid.

Austria ja Itaalia hakkavad saama vene gaasi 1. jaanuaril 1973. Ida-Saksamaa ja Tšehhoslovakkia 1. aprillil 1973 ja Lääne-Saksamaa 1. oktoobril 1973. Lääne- ja Kesk-Euroopa gaasiga varustamise võimaldab Tšehhoslovakkia haru-pipeline, mis ulatub Nõukogude Liidu piirilt kuni Bratislavani. Seal juhib siis üks teine harutorustik gaasi Ida- ja Lääne-Saksamaa ning Austria piirini, kust peale algavad vastavate maade oma gaasitorustikud. Itaalia saab vene gaasi Austria kaudu, Prantsusmaa Lääne-Saksamaalt. Transiit-maasuna saab Tšehhoslovakkia kuni aastani 2002 iga aasta 3,5 miljardit kuupmeetrit gaasi tasuta.

Euroopas küsitakse, kui kuaks jatkub N. Liidul Siberi gaasi. Venelaste statistika kohaselt ulatuvad Tjumeni maagaasi varud kuni 5871 miljardi kuupmeetri, seega leidub seda küllaldaselt Tulevikus võimalik avalastaks veel uusi gaasivaru-sid.

Gaasi ostu kohta N. Liidust avaldatakse Lääne-Euroopas ka teatud kartust, kuna see asendab paljud suurtööstused teatud mõttes ära kontrolli alla. Kuna gaasikraanid niiolede "asuvad Moskvas", võib N. Liit eventuaalse poliitilise kriisi korral need kiini keerata, mis omakorda asetaks lääne-tarbijad üsnagi täbarasse olukorda.

SIIT ja SEALT

USA-s B altimores tähistasid kuldpulmi Juhan ja Klara Ederma, kes laulati tal Jaljala Kiermas Virumaa 4. septembril 1921.

Austraalias Vaga-Vaga linnas elunev pr. H. Margus saabus külla oma õele, arh. Koolmarile lesle Detroit.

Euroopaareisil viibib dipl. helikunstnik Edith Teiga, kes külastab Stockholm ja Saksamaad.

Ajakiri "Stern": "Moetants twist leiatu ühes 10-limkeliises perekonnas, kelle korteris oli üks väiksinus tuuletõrjuum."

Jag vill prova:

Jag är inte DN-abbonent men vill bli det snarast (eller fr. o. m.).

NAME _____
ADRESS och FÖRPOST _____
C/O _____ TEL. _____
POSTNUMMER _____
Jag vill få tidningen tills jag säger upp den (eller fr. o. m.).
Inbetalningskortet önskar jag få
varje mån var 3:e var 6:e var 12:e
Stor-Sthm □15.50 □45:- □84:- □163:-
Övr. landet □14.50 □42:- □79:- □153:-
OBS! Ju längre period desto billigare pris per dag!
Tidningen börjar levereras i tvän en vecka sedan kupongen kammit.
I DN. Startar abonnemangstid före ett månadslöfte. Dubbelpris de exempel som hinner komma före månadslöftet: på det första inbetalningskortet. Lägga kupongen på brevstat. Betala senare!

Fraktura el DN betalar

DAGENS NYHETER.

Abbonemangsvärdningen
105 15 Stockholm

SVARFÖRSÄNDELSE

Kontonummer 1405
101 10 Stockholm 1

EPL

Kaali kraaterjärvi Saaremaal on looduskaitse all.

Viimased saavutused teaduse alal Eestis

Talinnas väljaantud teatmik "Teadlaste töömail", mille autoriks on teaduste akadeemia asepresident K. Rebane, nenditakse, et kodumaal on praegu 10 teaduslikku asutust. Need on näiteks Eesti NSV Teaduste Akadeemia oma 11 instituudi, muidugi Tartu ülikool, Tallinna Politehniline Instituut ja veel terve rida põllumajanduse, teravilja ja tehnikaalaseid instituute, laboratooriume ning osakondi.

Teaduslike saavutuste osas ühe tähtsamana esitatakse teatmik "Eesti arhitektuuri ajalugu", mille autoriteks on Ederberg, Arman, Gens Kammal, Moora, Papp, Raam, Tiha-se, Vaga ja Üprus. Teose kohta märgitakse, et see on esimene fundamendentaalne eesti arhitektuurist ning linnarehitektuuri arengust. Autorid on kasutanud paljusid arhivmaterjale ja arheoloogiliste väljakaevamiste tulemusi. Eriti hinnatav on eesti taru- ja arhitektuuri käsitlev materjal.

Astrofüüsikas oli pikemat aega mõistatuseks mõnedes udukogudest kulgurva valguse sepkraalne koostis, nimelt jäi arusaamatuks, missugune aine ja millised füüsikalised protsessid võiksid põhjustada n.a. pideva spektriga kiirguse teket. Eesti teadlased A. Kipperil õnnestus aga tõestada, et taolist kiirgust levitab kosmoses enim esinev element — tavaline vesinik.

Tartu ülikooli füüsikud Reineta, Prüüder, Saks, Salm, Tamn, Tamm et al. ja Visnapuu konstrueerisid elektroaerosool-aparaadi, mida kasutavad nüüd ka välismaa arstid.

Hiljuti valmis ka K. Paaveri monograafia "Balti alade teriofauna kujunemine ja imetajate muutumine holotseenis", milles käsitletakse Põhja-Euroopa loomastiku kujunemist looduslike tingimuste planeetaarsest muutaduse käigus. Vastavalt sellele ka jahti- ja koduloomade eellaste muutlikust ja inimese osatähtsusest loomastiku kujundamisel.

Samuti väärivad märkimist teosed "Kukersitipõlevikivi terminite töötlemine" ja Tallinna Polütehnikumi õppejõudude Lauu, Alilka, Kulbachi, Raidna ja Vaino teosed ehitusalalt.

Filoloogide tähtsamaks saavutuseks on Vadja sõnastik. Tõraveres jätkus edukas töö tähesistemiide ruumiliskineetiliste mudelite loomisel. Samas töötati välja ja juurutati kõrge täpsusega hüdrosstaalilise nivelleerimise meetod, mis võimaldab maapinna

kõrgusvahede täppismõõtmist üle ulatusliku veekogude.

Termofüüsika ja Elektrofüüsika Instituudi teadlased on põlevikivi põletamisel kulgevate füüsikalise-keemiliste protsesside uurimisel välja töötanud kahestmelise põletamise meetodi ja alused selle rakendamiseks energeetikaalsete aurukateldes.

Suurt teaduslikku huvi pakuvad järeldused, et real kultuuriloomel esinevate kultuuraalsete tekitajaks pole viirusid, nagu seni arvati, vaid hoopis mikroplasmataolised mikroorganismid. Avastuse on teinud teadlased A. Silvere ja A. Tiits.

Uurimisobjektideks on olnud ka Eesti järved. Nende kohta avaldati vastav koguteos, kusjuures iseloomustatakse 150 tähtsamat järve. Lõpetati ka 11-kõitelise "Eesti NSV floora" koostamine. Teosest on senijani ilmunud seitse köidet. Ilmus monograafia "Eesti NSV taimkate" ja kodumaa käsitlev geobotaaniline kaart, mille on koostanud L. Laasimer.

TPI elektriajamite ehitadlastes Jänes, Voldek, Tiimur ja Risthein ehitatud originaalsete magnetohüdrodinaamiliste uurimuste alusel uutele printsiipidele tuginevad elektromagnetilised sulametalid pumbad. Magnetvälja abil sunnitakse nimelt sulametal liiguma mööda torusid ja renne.

Kübirneetika instituudis konstrueerida aparatuur, mis võimaldab teostada üllipeeni mõõtmisi atomi vahelisest mõjust mõlekuulides ning saada eemakalastilisi, suurt teaduslikku huvi pakkuvaid tulemusi molekuli ehituse, keemiliste sidemeti olemuse ja reaktsioonide kulgemise kohta. Aparaadid vastu tunnevad suurt huvi ka välismaa teadlased.

● New Yorgi Eesti Majas esines iseseisva akvarellmaltusega kunstnik Helmi Herman.

Looduskaitsealad Eestis on väga halvas seisundis

Vaatamata sellele, et kodumaa leidub terve rida looduskaitse asutusi, näiteks Metsamajanduse ja Looduskaitse Ministeerium, Teaduste Akadeemia looduskaitse komisjon jne., on keelu- ja kaitsealad ikkagi väga kehvast seisundis. Seda väidab ajalehes Sirp ja Vasar teadustekadeemia looduskaitse komisjoni teaduslik sekretär Olav Renno. Kuna vastav selgitustöö on olnud ebapiisav, siis toimub ulatuslik looduse riisumistamine, seene- ja marjavarude vähenemine masskorjamise tõttu, lindude ja loomade kiusamine, ebaseaduslik hoonetehineerimine keelualadele, kalade röövpüük ja palju muud sellist.

Eestis leidub praegu kuut tüüpi (kas vabariikliku või kohaliku tähtsusega) kaitsealaseid territooriume. Need on: maastiku üksikobjektid (geoloogilised ja maastikulisel), parigid, alatised keelualad, riiklikud looduskaitsealad (Matsalu, Nigula, Vaika ja Viidumäe — 16 800 ha, koos Matsalu ja Vaika kaitsetsooniga ligi 54 000 ha), vabariikliku ja kohaliku tähtsusega jahikeelualad (kus kaitse all on vaid ainult ulukid) ja loodusparigid.

Maastiku üksikobjektidest alluvad kaitsele joad, astangud ehk pangad, karstialad, koopad jne., kokku 37 objekt. Vabariikliku tähtsusega parke kuulub kaitsemenistiku 47. Alatisel

keelualade hulka kuuluvad 14 maastikulist keeluala, 9 botaanilis-zooloogilist keeluala, 3 botaanilist keeluala, 1 geoloogiline keeluala (Kaali meteoriidikraatrid) ja 1 ornitoloogiline keeluala (Linnulaht Saaremaal). Kavas on nüüd ka ühe looduspargi (Lahemaa rahvuspargi) rajamine.

Üldise moodustab praegu kõigi looduskaitse- ja keelualade pindala 1,75 prots, koos Matsalu ja Vaika looduskaitsealade kaitsetsoonidega 2 prots. Eesti pindalast. Üteldakse, et seda on ärevust tekitavalt vähe, sest rahvusvahelises praktikas loetakse kaitsealade siistseimi optimaalseks tasemeks 12 - 15 prots vastava riigi pindalast.

Kaitsealade väärtus seisneb peamiselt nende maastikuilme, loodusühenduste komplekside, veevarude, jahil- ja kalafauna, marja- ja seenearvude, haruldaste ja dekoratiivsete taimede ja loomaliikide, kultuurimälestiste, omapäraste looduslike objektide, puhke- ja matkavõimaluste ning loodusuurimise võimaluste säilitamises ja mõistlikus kasutamises vastavalt kaitseala kategooriale.

Et selgitustöö looduse kahjustamise vastu jääb ikka veel ebapiisavaks, siis riisutatakse loodust, talletatakse ära rohukamar (näit. Taevaskojas ja Valgejõe), peletatakse loomloomi ja -linde, massilise korjamise tõttu kahanevad seene- ja marjavarud, mootorpaatide kasutamise reostab heitegaaside ja õlidega vett, hooletust tulega ümberkaudmised teivad metsapalanguid, kuiva rohukuluga niitude ja soode

ning roostike põlemine. Lisaks muudetakse kokkutulekupäigad prügmägedeks, tehakse tuld põlispuude sisse, lõhutakse selgitavalt silte, lindude pesakaste jms. ning kiusatakse loomi.

Kuidas kaitsealad kasutatakse, selle näitena esitab Olav Renno Virtsu poolsaare, ja eriti Rame-Pivarootsi ranniku, mis muutus viimase kümne aasta kestel massilise asjaajamatajaliku kalapüügi ja seoses sellega stiililiselt kerkinud puhkehituste rajooniks. Mõõdund aastal seotakse asjasse valitsus, kohustades otsusega 1. juunist 1970 Metsamajanduse ja Looduskaitse Ministeeriumi ning Haapsalu rajooni täitevikomiteed likvideerima omanavoliiselt püstitatud ehitised ja paadisillad ning rakendama abinõusid tööstusliku kalapüügi piiramiseks ja asjaajamatajaliku püügi reguleerimiseks keeluala vetes.

Samasugune otsus tehti ka Matsalu looduskaitsealale ja selle kaitsetsoonile kohta. Ent otsuse alluviimine on veninud, kuigi 1. oktoobril 1970 konkreetselt selle lahendamise käiku.

Kuid olukord on ka mujal halb. Näiteks kõneleb Renno Aegviidu-Neeljärve metsalauste taimeistiku hävimise ja sellest, kuidas Pühajärve keelualale on planeerimise eeltoimetamata puhkemajajaks ja isegi saanu. Massiivsete korraldamine keelati osavõtjate ebakultuurse käitumise ja paikade hilisema väljanägemise tõttu Valgejõe, Neeruti, Ahja ja Vohand ürgoru maastikulisel keelualadel.

O. Looritsa materjalid äratavad huvi

Rootsi saabus oma sugulastele küll ajakirjanik Aleksander Loorits, eesti rahvaluule uurija Oskar Looritsa vend. Oskar Loorits suri mõne aasta eest Stockholmis ja jättis järele rikkaliku arhiivi oma teadusliku töö alalt.

Aleksander Loorits oli iseseisvas Eestis ajakirjanik, töötas alul "Sakala" toimetuses Viljandis ja enne Eesti iseseisvuse katkestamist mõni aasta "Vaba Maa" toimetuses Tallinnas. Vene teise okupatsiooni tulles jäi Aleksander Loorits kodumaaale ja sattus enamlaste vangistusse. Ta on palju aastaid viibinud Siberis ja tulnud sealt eluga tagasi.

Talinnas asuvad eesti rahvaluule uurijad on huvitatud Oskar Looritsa arhiivist, kus leidub ka liivi rahvaluule aineid. Oskar Loorits oli teatavasti ka liivi küsimuse spetsialist ja viibis liivlaste juures paljudel uurimisretkedel. A. Loorits oleval selleks Rootsi lubatud, et ta saaks oma venna arhiivist mõnedest rahvaluule materjalidest kopiaid teha kodumaa uurijate jaoks. A. Loorits on oma sugulaste kaustu lasknud teinud huvitatud kaaseestlastele öelda, et tal oleks raske nendega kokku saada. Pikaajane Siberis viibimine oleval teda igati ettevaatlikuks teinud. (ME).

Patareiauto tootmisele

TORONTO — Torontos hakatakse valmistama elektripatareide energia abil liikuvaid autosid. Neli Toronto ülikooli elektriala teaduskonna professorit on moodustanud vastava kompanii, mille produktioon on umbes 100 autot aastas.

Patareide abil liikuvad autod lähevad maksma umbes 5000 dollarit tükk ning nende maksimaalseks kiiruseks on 100–130 km tunnis. Patareid tuleb laadida iga 100 km järele, millise vahemaaga katmisel töusevad auto opereerimise kulud 20 sentile. Patareide täitmiseks seatakse maantee äärde üles vastavad jaamad.

● Adelaide Eesti Seltsi peakoosolul Austrias valiti tagasi seltsi senine esimees Helmo Lomp ja juhatusse pr. Ene Reimpuu, Hugo Kukku, Hiljar Semenov (uus), Endel Haas (uus) ja Matti Kangur (uus). Nelst viimane kuulub Austrias sündinud eestlaste põlvkonda, olles tegelenud agaralt noortejuhina.

friskare liv

En puff i rätt riktning

Med lite ändrade matvanor och lite mera motion kan du bli piggare, gladare, friskare. Aktionen Friskare liv ger dig en puff att verkligen börja det där nya livet. Välkommen!

Vill du veta mer om det hela, kan du använda kupongen här nedan. Eller anmäla dig direkt i Konsum och Domus.

Och kommer du inte igång nu, är det faktiskt inte värt fel.

Sänd in den här kupongen till "Friskare liv" KF Kontaktavdelning Fax 104 65 Stockholm

Jag vill ha häftet "Friskare liv"

Namn

Adress

Postnr

Ort

Märket för konsumenter i förening

EPL 15/1

EESTLASI MESSIL

Läänesaksa "Tirooli-paviljonis" tutvustab Toominga leivatööstuse importosakond saksa kuulsat Paech-leivatehase mitmekesiseid tooteid. Pildil stendi personal, keskel Arvo Tooming.

Sanki Eriksmess asub tänavu esmakordselt uuel, vahepeal Älvsjö jaanmõrdselt uuel, vahepeal Älvsjö jaama juures avatud messi-alal, oles paigutatud moodsaade hiigehalli. Näitus ei ole aga sellises formaadis, et avada oleks tulnud ka teine hiigehall ja kasutusele võtta välismaastikku, nagu see on toimunud varasematel St. Eriksmessidel.

Üldiselt peab ütleva, et messil eriti suuri uudiseid ei ole, kuid kaup on palju ja mitmekesist ning juhust on kasutanud oma kaupade tutvustamiseks ka paljud vähetuntud arengumaad. Ei puudu ka elektroonarvutiosakond "Data-kontor 71", kuhu millegipärast eriliste "suurustena" olid külla kutsutud loenguid pidama kolm venelast N. Liidust, kuigi on teada, et N. Liit sellel alal on läänest tugevasti maas.

"Salapärane" portreemaal

Expresseni lugejakirjades nurgas avaldati pilt ühest portreemaalist, millel kujutatud isikut otsitakse Lõuna-Aafrikas.

Juuresolevast kirjast selgub niimeit, et keegi L. Eldne Campus Bays, Lõuna-Aafrikas, on oksjonil odavalt ostnud portreemaali, mille autoriks on E. Vesikmeister ja mis on maalitud a. 1946. Kuna kirjajirkuja on arvanud frakis portreeritava rinnal ära tundvat rootsi Mooga-ordeni, siis on ta pöördunud rootsi lehe poole abi saamiseks, et isiku selgumisel maali kingituseks saata temale või ta lähematele. Pildi maalijaks on ilmselt pr. Erika Vesikmeister, eesti kapteni abikaasa, kes siit lahkus Lõuna-Aafrikasse paguluse algusaastail. Ja pilt ilmselt kujutab E.V. saadikut Heinrich Lareteid Stockholmis aumärgiga rinnas. Kas see aga on Svärð-ordeni suurist või koguni mõni eesti orden, on eendmata, igal juhul H. Lareteil Svärð-ordenit ei. N ähtavasti on E. Vesikmeister maalitud mõne H. Lareteid pildi järele.

Löök, punaste hävitamiseks BOLIIVIAS

LA PAZ — Boliivias riigipöördega äsja võimule tulnud kol. Hugo Benzer kinnitas, et tema esimehke ülesandeks on maa puhastada Ché Guevara punastest partisaanidest.

Kol Banzer märkis, et valitsuse tungivamaks ülesandeks on kommunistide National Liberation Army hävitamine, kuna Boliivias ei saa olla kahte sõjaväge.

Väljapanekud on esitatud nägusalt, kuigi messil seekord on tugev kommersiaalne vaim, s.t. pöördumine on eeskätt majandusringkondade poole uute turgude leidmiseks ja vähem samaaegselt publiku rahuldamiseks. Kuid eriti toiduainete pooler harjutatakse ka publikut uute maitsetega ja kaupadega hoidelt jagatavate maitseproovide kaudu. Lääne-Saksamaa on oma suures-tirooli majakest kujutavas paviljonis ümberriigi sisse seadnud just toidutarvete stendid. Selles paviljonis esitavad saksa kaup ka kaks eestlasest importööri —

Noorlaskurid võistlusil Södertäljes

Laupäeval 13. ja pühapäeval 19. septembril toimuvad Östertäljes Eesti Noortetöö, Skautlike Noorte Maleva ja Södertälje Eesti Laskesport Klubi koostööna võistlused nende noortele, kes järgmisel aastal Kanadas Ülemaailmsel Eesti Päevadel ja Kõrkajärvel esivad moodustama esindusmeeskonda võistlusele Kanada, USA ja Austraalia eesti noorlaskurite vastu.

Kirjalikud kutsed on välja saadetud 9 tütarlapsele ja 9 poisile kes näitasid häid lasketaset kevadeses Noorte Laskesportide Laagris ja suvises "Naeratuste Laagris". Laskmine toimub kahel päeval võistluselüheliste vintpüssidega. Laupäeval leiab aset treenimine ja pühapäeval võistlus — Olümpia täismatsh: 60 lasku lamades asendis kõelt. Seega toimumb nüüd esmakordne treening ja võistlus samadel tingimustel nagu see saab olema järgmisel aastal Kanadas, Täpne ülemallinnist laskesvõistluste kava on kirjavahetuse korras juba kaugemat aega väljatöötamisel ja arvatavasti tehakse lõplikult teatavaks juba käesoleva sügis-talve jooksul.

Korraldajad juhvavad kõigi eesti noorte, nii poiste kui ka tüdrukute, tähelepanu sellele, et need noored (kuni 21 aastani) kes on huvitatud laskesportidest ja soovivad järgmisel aastal Kanadasse ning ei ole siiani saanud mingil põhjusel neis kahes laagris oma osavust proovida ega näidata, võivad tulla käesolevatele treeningvõistlustele, et proovida oma lasketaset ja lasta end kvalifitseerida

August Tooming ja ta poeg Arvo Tooming on nimelt pagaritööstuse kõrval ka saksa kuulsate leivasortide importöörid — esindades Paechi suurtehaste leivasorte Schleswig-Holsteinist. Nagu hr. Arvo Tooming, kes impordiga tegeleb, ütleb, on Rootsis praegu ka üsna ulatuslik turg saksa leivasortidele, eriti täistera- ja rukkileivasortidele, mis on ka eestlastele maitvad kui eesti leiva lähedased. Stendis lõikavad tütarlapsed pisikesi võileivakesi rahvale maitsemiseks ja annavad seletusi.

Samas kõrval on Dimitri Mathieseni "Hälsoafter" stend. Teatavasti valmistab tema tööstus mitmesuguseid mahlasisid ja nektareid, kuid samal ajal imporeerib ka väljapoolt mahlasisid.

Toiduainete pooler on suur stend ka AB Europabagarenil, millise omandas mõni aeg tagasi Simsonbröd ja seda juhib nüüd Toomas Simson, firma asutaja Karl Simsoni poeg. Firma jätkab Europabagareni mitmekülgset sortimendit alal, tootes peale eesti rukkileiva ka soome, vene j.t. musta- ja valge leiva sorte.

Ei tohi olla oma vene mehe juures

MOSKVA — N. Liidu valitsus saatis maalt välja Ühendriikidele turisina saanud juudisest ameerika tüdruk Deborah Brackmani, kes abiellus Leningradis venelase Valeri Krennoloviga.

N. Vene võimud märgivad, et nooriku turistiviisi on aegunud ning ta peab minema tagasi Ühendriikidesse et seal endale N. Liidu võimudelt uut viisat nõuda.

Juba väljavalitud noorte hulka. Sel juhul palutakse neid noori endid kohale eelregistreerida telefonil 0753/31883 õhtuti peale kella 19.00. Kõik noored on teretulnud liituma meie rahvusliku suursportlasega.

Toit tuleb kõikidel noortel endil kaasa võtta ja seda valmistatakse metsamehe kombel lahtisel tulel. Oõbimine toimub jahimajaga kaminatule paistel ja lahtises laskemajas, mille ette tehakse juba tuntud metsavendade palkuli. Kuna laskmine toimub gruppides 6 laskurit korraga, jääb aega küllalt üle kahe päeva jooksul, et korjata mariju ja seeni, teha sporti ning õppida ja harjutada metsatarkusi sügiselises looduses. Vabal ajal saab lasta veel õhupüssi ja püstolit ning laupäeval õhtul istuma lõiketule ääres teem laulu ja keerutame tantsu laskemaja laudpörandal kui aega üle jääb.

A.P.

Kuidas Rohukülla ehitati sõjasadamamat

Haapsalust maad mööda 8 km kaugusel, Pullapea poolsaarest lõunas Muhu väina ääres asub küla, mille nimi oli vanematel aegadel Rohu. Selle juures asuva nemekese otsa asus ka juba vanasti väike laevastid. Ligemad suuremad sadamad asusid Haapsalus. Otsa linna all Vana sadam, mille madalaksjäämisel ehitati Holmi poolsaare tippu Uus sadam. Uue sadamani kavatseti kunagi ka Haapsalu raudteestaam raudteeliini pikendada pikki muuli, mis aga millegipärast jäi lõpetamata. Pooleldi merde küündiv muul jaamast sadama poole püsis veel meie ajal lõpetamata.

1914 sügisel asus Vene tsaaririik tegema eeltööd Rohusse suurema sadama, peamiselt sõjasadamade ehitamiseks. Osa ehitatavast sadamast pidi jääma taanlastele ja nii leidis ehitustööliste hulgas taanlaste eestlaste ja venelaste kõrval. Taanlased olid need, kes püstitasid sildade ehitamiseks vajalikud püstpuud merre, kuna selle vastu venelased olnud väga laisad ehitustöölised.

Kui neid kiiremini töötama sunnitud, vastanud nad: "Vaata kui suur on Moskva ja Peterburi linn. Ja need mõlemad on saloogadega (puhkeadega) üles ehitatud. Nüüd ei saa seda väikest sadamat muudu valmis".

Ehitustööde meistriteks ja muuks juhtivaks personaaliks olid eestlased ja venelased. Töölised hulgas oli rohkesti "sinisepassimehi". "Sinisepassimeesteks" kutsuti neid, kes olid kas perekonna vanimate või ainukeste poegadena tegelikult sõjaväeteenistuse koustusest vabastatud. 1915 hakatud aga neidki mobiliseerima.

Pogerdati sadamasse sõidute ja süvendati sadamat. Pogerid puhusid liiva sadamavettest üles ja täitsid sellega sadama alla kuuluvat maad. 1914–1915 talvel hakati sildu ehitama. Kiive sadama ehitamiseks vedasid Peipsi venelased oma lodjamoodi purjekatega, mille meeskond oli harilikult 3–4 liikmeline. Kaugemalt tüd kive ka eesti purjekad. Põhjalike ehitajate siht kaitsemuul, sellest sissepoole kaarjas muul, mille keskel olev sissekäik sadamasse oli suunatud otse vastu läänekaart.

Peale selle püstitati rida hooneid nagu töökojad, laod, sõjaväe kasarmud, haiglad ja muud vajalikud ehitused. Haapsalust pikendati siia raudteed. Venelastest tööliste leidusid sadama piirkonnas barakid, eesti töölised elasid kas Haapsalus või ümbruskonna külates Karatumas, Buskis, Rohuküllas või Nõmkkülas.

Ehitustööd arenesid kiiresti ja juba 1915 oli sõjalaevastik sadamas. Sellele tuli lisa veel 1916 ja 1917. Üks suuremaid laevu oli kergeristijähe "Novok", ehitatud Inglismaal ja istus 28 jalga vees. Kuna osa ehitustöölisi elas Haapsalus, käidi saält tavalise veerongiga töö.

1915 kevadel juhtus selle rongiga õnnetus. Haapsalust 5–6 km väljas Mägede talu juures mäenõlvakul oli kurve. Vedur liikus rongi oma ees liikates. Rong koosnes platvormidest. Need olid laaditud liiva ja puudega ning sadama ehitustöölised istusid lahtisel koormatel. Kogu rongis oli ainukeks kinniseks vaguniks viimene, kaubavagun, milles sõitsid naistöölised.

Keegi platvormil istujast öelnud, et mäest alla minnes tulevat ikkagi

rongi pidurdada ja keeranudki piduri peale. See kriitikuksud kord ning kaks platvormi tõusnud vastastikku püsti kallutades nii liiva kui mehed maha. Veduri juht püüdnud kõik vedurit pidurdada, kuid rong jooksnud siiski õnnetust üle. Surma saanud 11 ja haavata veel rohkem töölisi. Osa haavatuidki surnud hiljem. Ambulants viinud haavatud Mägede talu värvast ära.

Venelaste taganemisel sakslaste eest 1917 sügisel lõhuti ja põletati sadam koos ehitustega täiesti maha. Siis oli valminud siin õieti kaks sadamamööda, milledest kummagi oli oma sissekäik. Veel Eesti iseseisvuse perioodil oli see jagunenud kahte ossa.

Neist Põhja sadam oli üldse madal ja kõva paepõhja, mida ei võimaldunud süvendada. Veesügavus selles oli 2 meetrit, sissekäigul ja lagunenud vahemuulil ääres 4,5–5 m.

Lõuna sadam moodustas peaaegu kuit tõelise Rohukülla sadama pindala 12 ha. Sadama nimeks oli saanud Rohukülla sadam, mida rahvasuus kutsuti ka Rohusadamaks. Oli üldse sügavamad sadamad Muhu väinas. Sadama keskmist silda täitsid laevad, mille mõlemas küljes oli veesügavus 5,3–5,6 m. Sadama ja sõidute keskmise veesügavus oli 5,8 meetrit.

Lõunasadamaga suu vastus, umbes 0,5 kbi kaugusel seisis kaitsemuul, mille pealvett osa NW otsaga olid hävitanud ja eemale kandnud tormid ning jää. Osa allvett muulist püsis paigal, küündudes madala vee-ga üle merepinna.

Kunagistest ehitustest oli säilinud elamiskõvuliseks ainult üks väike elamu, kus elutsesid nüüd tolliametnik ja sadamavah. Mäilmasjõe ääres sõjasadam muutus pärast selle ulatuslikumat hävingut üheks rannasõiduliinide keskuseks kodumaa läänerrannikul.

Rohukülla sadama piirkonda ei tekkinud aga mingit nimetamisväärtust asulat. J. Mey iseloomustab seda oma "Eesti lootsis" järgmiselt:

"Sadamat ega ka ümbruse küladest toiduaineid või muud varustust osa ei saa, seda tuleb muretseda Haapsalust. Sadama siia lähedal asub endine suur puurkaev, millest on veel alles üks penguile toru, mis automaatselt nägu allikas maapõhjust vett välja ajab. Vett tuleb küllaldata selt ja ta on väga hea maitsega".

Need viimased read on muidugi mõeldud lahnele, kes siin peatusid.

E.VRAGER

Eesti Päevalehe
TELLIMISPOSTGIRO
number on 1567 70-0
(Eesti Päevaleht Förlags AB,
Box 667, 101 29 Stockholm)

Lugepeetud tellijaid palutakse mitte kasutada enam varasemat Eksklusioon-Kuririni tellimispostgirot ega vanu sissetakaske sellele postgirole, kuna Eesti Pä-

evaleht on kogu tellimisasjaajamisse üle võtnud. Tellijatele tulevad endiselt sissetakaskeardid, nüüd aga juba uuele postgirole.

